

AZ EGRI TANÁRKÉPZÉS ÉS AZ ESZTERHÁZY-MÓDSZER

SZÉCHENYI TERV

INTERJÚ ÜTŐNÉ DR. VISI JUDITTAL

Címlapfotó: Berán Dániel

A pedagógusképzés fellelővára lehet az EKF

„Sok esetben úgy néznek Egerre, hogy bizonyos kérdésekre, problémákra innen várják a válaszokat, megoldási javaslatokat. Mindez nagyon nagy felelősség” – a Tanárképzési Központ vezetőjével, Útőné dr. Visi Judittal beszélgettünk az EKF-en elindult, a tanárképzés fejlesztését célzó programról és az oktatói szakma kihívásairól.

Bakondi Ágnes: A tanárképzés fejlesztését célozza meg egy pályázati forrásokból finanszírozott, a közelmúltban elindult program az EKF-en. Milyen területen van tennivalónk, hol érdemes és szükséges fejlődőnk?

Útőné dr. Visi Judit: A tanárképzésben nagyon sok területen van tennivaló, annál is inkább, mert ettől az évtől kezdődően egy új típusú, az osztatlan tanárképzés is elindult, amely feltételeit és kereteit is meg kell teremteni. Ez nagy kihívást jelent. Két másik dolog is befolyásolja a tanárképzést, az egyik az új Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek elfogadása. Ez abból a szempontból fontos nekünk, hogy az ezekben a dokumentumokban megfogalmazott tudás átadására, illetve a képességek fejlesztésére kell felkészíteni a tanárokat, vagyis ezt mindenképpen be kell építeni a képzésbe. Ez pedig azért nagy kihívás, mert az eddigi szokásainkat, bizonyos tartalmi, oktatási, képzési hagyományainkat újra kell gondolnunk. A másik ilyen az életpálya és az azon való előrehaladáshoz megfogalmazott tanári kompetenciák, tanári képességstandardok. A képzéseinket tehát úgy kell megtervezni, hogy a tőlünk kikerülő fiatal tanárok ezen elvárásoknak megfeleljenek. Tehát ez egy újabb nagy kihívás. Az osztatlan képzésről az osztatlanra való áttérés hatással lehet a hallgatói létszáma is. Most azt tapasztaltuk, hogy a diákok szívesen választják a tanári pályát, nő a jelentkezők száma. Az osztatlan képzésben mindenki két teljes „nagy szakon” van, két párhuzamos szakot visznek a hallgatók. Ehhez a tanárképzéshez egyéves összefüggő gyakorlat kapcsolódik. Ezek mind újabb szervezési feladatot jelenetnek a főiskolának.

BÁ: Az első lépések már megtörténtek afelé, hogy minél szélesebb körben ismert és elismert legyen az EKF-en folyó tanárképzés. Melyek ezek az első konkrét intézkedések, és melyek az előttünk állók?

VJ: Azt gondolom, hogy a főiskolán folyó tanárképzés mindig is elismert terület volt, hiszen Eger neve nagyon szorosan összekapcsolódik ezzel a területtel. A EKF egy olyan felsőoktatási intézmény, ahol a tanárképzést tényleg nagyon komoly és központi kérdésként kezelik, ez nincs minden felsőoktatási intézményben így. Több területen is elindultak fejlesztések, próbálkozások. Az egyik a Tanárképző Központ létrehozása és feladatainak meghatározása. A másik, amely már inkább gyakorlati jellegű, a tanár szakos hallgatók „mozgatása”, összefogása. Mivel nagyon sok szakpáron indultak képzések, egy-egy szakon kevés hallgató van, nincsenek meg azok az összetartó közösségek, amelyek korábban jelen voltak. Ezért fontos a tanár szakos hallgatók megfelelő tájékoztatása, összefogása, a velük való törődés. Ebben a témában is voltak már programjaink, de például még idén szeretnénk kimondottan szervezetiépítő, fejlesztő tréninget is tartani a tanár szakos hallgatóknak.

A másik fontos terület a tanárszakos képzésben dolgozó, elsősorban módszertanos kollegák számára egyfajta szakmai együttműködés kialakítása. Terveink között szerepel, hogy szervezünk egy kimondottan módszertanos, jó gya-

Fotó: Berán Dániel

korlatos konferenciát, ahová máshonnan is meghívunk kollégákat. Szeretnénk a diszciplinált tanító kollégák felé is nyitni, őket is bevonni a fejlesztésbe. Ehhez kapcsolódóan is volt már és lesz is még program. A most futó TÁMOP-os pályázat keretében lehetőség van arra, hogy megújítsuk a tanártovábbképzést, amely elsősorban a már pályán lévő kollégáknak szól. Szeretnénk tartalmában és szemléletmódjában egyaránt megújítani ezeket a képzéseket. Nagy kihívás a beinduló tanító- és óvodapedagógus képzés, amely eddig csak a sárospataki Comenius Karon folyt. Szeretnénk továbbá nemzetközi kapcsolatokat is kialakítani, erre a projekten belül is van lehetőség, és már történt is ilyen kapcsolatépítés. A közelmúltban az Eisenstadti Pedagógiai Főiskoláról is jártak nálunk, ennek köszönhetően két területen is konkrét szakmai együttműködés indult el.

BÁ: Beszélhetünk arról, hogy a jövőben az itt folyó tanárképzést úgy emlegetssék majd, hogy az Eszterházy-módszer?

VJ: Nagyon szeretnénk olyan sajátos képzési formákat, módszereket kialakítani, amely ebbe az irányba vinné el a tanárképzést. Ezt szolgálják azok a beszélgetések, szakmai fórumok, amiket szervezünk. Az egyik tervezett konferenciának a projektpedagógia és a szövegértés fejlesztése lesz a témája. Ezek olyan témák, amelyek bármely tanári szakhoz kapcsolódhatnak. Olyan programokat szeretnénk kidolgozni, amelyek a szemléletet alakítják, és ezt akár egy matematikus, földrajzos vagy magyaros is nagyon jól fel tudja használni, ez mindenképpen az Eszterházy-módszerbe tartozik. Szeretnénk, hogy a főiskolára járó hallgatók minél hamarabb megismerkedjenek az iskola világával, légkörével, és a képzés során sokféle iskolatípusba eljuthassanak. Ezért is fontos, hogy az osztatlan tanárképzésben már az első évfolyamos hallgatók is megismerjék a gyakorlóiskolát. Persze vannak még olyan ötletek, amelyek már most ott vannak a fejekben, de megvalósításukhoz több időre van szükség.

BÁ: Érkeznek innovatív ötletek a hallgatóktól is?

VJ: Igen, a Portfólió is az ő ötletük volt, meg is lepett bennünket, hogy az elsőévesek már szeretnék erről hallani. Vannak kollégák felől érkező ötletek is, például a kertpedagógia, sakkpedagógia, és vannak olyan, már a szakmához kapcsolódó továbbképzési ötletek is, amelyek beépítése előreviheti ezt az egész folyamatot.

BÁ: Milyen hagyományok mentén alakítják újra a tanárképzést Egerben?

VJ: Már maga az hagyomány, hogy Egerben ennyire lényeges a tanárképzés. Ezt a fontosságot mindenképpen szeretnénk megőrizni. Az is hagyomány Egerben, hogy a karok között, a diszciplináris képzés és a módszertan, illetve a gyakorló és a főiskola között párbeszéd van. Ezt szeretnénk erősíteni és egri módszerre tenni. Céljaink között szerepel az is, hogy a hagyományos programokra, képzésekre építve egy valóban innovatív együttműködést alakítsunk ki a gyakorlóiskolában tanító pedagógusokkal, valamint a szakmódszertanosok, a diszciplinált oktató tanárok és a pedagógia-pszichológia tárgyat oktató kollégák között. Ennek vannak már hagyományai, de szeretnénk ezt továbbfejleszteni, illetve ennek szervezett keretét, formát adni, mert ezt nagyon fontosnak tartjuk.

BÁ: Milyen kihívások előtt áll az oktatói szakma? Melyek a legfontosabb tennivalók ezen a téren?

VJ: Fontos, hogy az érdeklődést fenntartsuk, egyrészt a főiskola iránt, hogy legyenek ide jelentkezők, és valóban tudjunk olyan kínálatot nyújtani az érettségizőknek és a levelező oktatásban már diplomával rendelkezők számára is, ami vonzó. A hiány- és az új területek megtalálása is fontos, ilyen például a könyvtárostanárra vagy a közösségi művelődés tanára szak, amely új, érdekes és vonzó lehet sokak számára. A másik kihívás az a fajta szakmai, módszertani megújulás, amely a felsőoktatásban dolgozó kollégáktól is elvárt, hiszen most már nekünk is differenciáltan kell oktatnunk: a tanár szakosokat, BSc-seket együtt, mégis másképpen kell tanítani. Ez nagyon nagy kihívás, hiszen nem könnyű egy heterogén csoportot úgy vinni, hogy mindenkinek azt tudjuk adni, ami számára fontos. De nagy kihívás a kapcsolatépítés a hazai, tágabb környezetben és a nemzetközi környezetben is.

BÁ: Mi lehet az EKF szerepe abban, hogy a tanárképzés országos nehézségeire választ találjon a szakma?

Fotó: Berán Dániel

VJ: A tanári standardok kidolgozásában a főiskolának is fontos szerepe volt. Az itt oktatók számtalan olyan projektben vettek és vesznek részt, amelyek a mai tanárképzés megújítását szolgálják. Ez azt is jelenti, hogy sok esetben úgy néznek Egerre, hogy bizonyos kérdésekre, problémákra innen várják a válaszokat, megoldási javaslatokat. Mind ez nagyon nagy felelősség.

BÁ: A kor igényeihez mérten milyen új kihívásnak kell megfelelnie egy frissdiplomás tanárnak, és ezekre hogyan tudjuk felkészíteni őket?

VJ: A frissdiplomás tanárnak azzal a kihívással kell most szembenéznie, hogy először is gyakornoki időt kell eltöltenie az iskolában, majd ennek elteltével fogják őt minősíteni, és kaphatja meg a végleges tanári kinevezését. A kétéves gyakornoki idő alatt sok minden történhet, különféle benyomások érik a kollegát, amely után eldönti, hogy a pályán marad-e vagy sem. Az erre való felkészítés nagyon fontos, ezt segíti a mentorképzési program, hiszen a gyakornok kollegák mellett ott kell állniuk a felkészített szakembereknek is, hogy segítsék a munkájukat. A mentorkollégáknak fontos szerepe van abban az egyéves, összefüggő gyakorlatban is, amely az első, tényleges bepillantást jelenti az iskola világába, hiszen az már nem a gyakorlóiskolai keretben történik. De ezeken kívül más is jelenthet még problémát. Egyrészt a biztos szakmai tudás megléte, és a tudás átadásának, alkalmazásának képessége, bár azt gondolom, hogy az EKF-ről felkészülten távoznak a hallgatók. A másik kihívás az a nagyon változó és összetett tanulói közeg, amelybe bekerülnek a hallgatók, hiszen a nagyon tehetséges gyerekekkel is tudniuk kell foglalkozni, és a halmozottan hátrányos tanulók érdeklődését is fel kell kelteniük, és fel kell őket zárkoztatni. Az ehhez megfelelő szakmai, pedagógiai-pszichológiai tudást és módszereket kell megkapniuk a hallgatóknak, amely számunkra is és a hallgatók számára is kihívás.

BÁ: Mit gondol, a jelenleg tanári pályán lévőkhöz milyen az alkalmassági, valódi rátermettségi arány?

VJ: Ez egy nagyon nehéz kérdés. A jelenleg pályán lévő kollégák között is vannak olyanok, akik nem feltétlenül vannak jó helyen. Ezernyi ok miatt, de nem tudnak megfelelni az új elvárásoknak, és kínódnak a pályán. Számukra az lenne a jó, ha tudnánk nekik olyan segítséget adni, amely elősegítené továbblépésüket, fejlődésüket. A továbbképzések bizonyos szempontból ezeket célozzák meg. Tanárnak lenni hivatás, a tanári pályán lévő kollegák

közül azonban nem mindenki gondolja így. Ennek sok oka lehet, a téves pályaválasztás, a „nem tudott máshová menni”-jelenség, a nem megfelelő erkölcsi és anyagi elismerés. De azért szerencsére nem ez a jellemző.

BÁ: Mivel lehet ezen javítani?

VJ: A továbbképzések alatt azon szakmai beszélgetéseket is értjük, amelyek kötetlenebbek. Amelyek nem feltétlenül kreditelhetők, hanem inkább találkozási lehetőségek a különböző jó gyakorlatokat ismerő kollegákkal, egymás tapasztalatainak megkeresése. Az egymással való kommunikáció biztos, hogy sokat tudna segíteni.

BÁ: Melyek azok a fontosabb elemek a már fentebb említett pályázatban, amelyek teljesítésétől kiemelkedő eredményeket várnak?

VJ: Szeretnénk, ha a Tanárképző Központ tényleg olyan lenne, amely ennek a sok-sok feladatnak a szervezeti keretét meg tudná adni. Szeretnénk, ha a projekt kapcsán ténylegesen fel tudnánk térképezni a minket körülvevő környezet igényeit, elvárásait. Szeretnénk, ha kialakulna egy olyan belső kommunikáció a főiskolán a karok és a gyakorlóiskola között, amely ténylegesen egy folyamatos egymásra figyelmet jelentene, és ez segítené a szakmai, módszertani előrelépést és fejlődést.

BÁ: Az egri főiskola hogyan lehet a tanárképzés fellegetvára?

VJ: Azt gondolom, hogy ehhez egy nagyon jó kommunikáció kell kifelé, a minőségi munka ugyanis alapfeltétel. A fentebb említett programok is ezt a minőségi munkát szeretnék megalapozni, de ez önmagában kevés, ehhez szükséges egy kifelé történő kommunikáció. Ki kell alakítani különféle kommunikációs fórumokat és lehetőségeket, szeretnénk továbbá egy Egerhez köthető, hagyományteremtő konferenciát szervezni minden évben. Szeretnénk egy olyan elektronikus, és reményeink szerint nyomtatott formában is megjelenő, kimondottan a tanárképzés számára szerkesztett szakmódszertani folyóiratot létrehozni, amely mindenki számára bemutatná, hogy milyen fejlesztések, jó gyakorlatok születtek Egerben. De ugyanilyen fontos, hogy a tanár szakos hallgatóink pedagógiai, pszichológiai és szakmódszertani témából TDK-dolgozatokat írjanak. Ott kell lennünk minden olyan rendezvényen, minden olyan lehetőséget meg kell ragadnunk, ahol kommunikálni tudunk.

Bakondi Ágnes

A melléklet a Tudományos eredmények disszeminációja az Eszterházy Károly Főiskolán című TÁMOP-4.2.3.-12/1/KONV-2012-0050 pályázat keretein belül készült.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszchenyterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.